

16.1.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntö 22.11.2016 (STM075:00/2011)

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE ALKOHOLILAIKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL (jäljempänä JHL) lausunto pyydettyyn asiaan

Yleistä

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi alkoholilain ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksellä on tarkoitus toteuttaa alkoholilain kokonaisuudistus ja tuoda nykyisen lain perusteella annettujen asetusten pääperiaatteet lakitasolle sekä purkaa myös normeja. Esityksen mukaan alkoholilain keskeiset periaatteet kuten alkoholipitoisten aineiden valmistusta ja myyntiä koskevat keskeiset velvollisuudet säilyisivät pääosin ennallaan. Luonnokseen sisältyy myös työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle kuuluva majoitus- ja ravitsemustoiminnasta annetun lain muutosesitys, jolla vapautettaisiin ravintoloiden aukioloaika sääntely. Alkoholijuomien anniskeluun liittyvää sääntelyä on tarkoitus purkaa.

JHL ei pidä alkoholilainsäädännön uudistamista onnistuneena. Alkoholista aiheutuu yksilölle ja yhteiskunnalle merkittäviä haittoja. Alkoholihaitat näkyvät myös työpaikoilla, ja sen on arvioitu aiheuttavan merkittävät kustannukset vuosittain. Työnantajalla on velvollisuus puuttua alkoholin aiheuttamiin haittoihin työpaikoilla. Yleisten alkoholihaittojen yleistyessä, tulee niihin liittyviin selvittelytilanteisiin käytetty työmäärä ja samalla kustannukset lisääntymään myös työpaikoilla.

Yksityiskohtaiset huomiot

Työpaikoilla alkoholihaittojen on tunnistettu näkyvän ainakin seuraavissa asioissa: työpanoksen puuttuminen ja tuotannon menetys, poissaolojen palkka ja hallinnolliset kustannukset, heijastusvaikutukset muuhun tuotantoon, toimitusten viivästyminen ja alkoholista aiheutuvien poissaolojen työilmapiiiriä heikentävät vaikutukset. Näiden kustannukset tulevat työnantajan maksettavaksi, eikä JHL pidä mielekkäänä lisätä maksurasitetta, joka voitaisiin välttää, mikäli alkoholin saatavuutta ei merkittävästi lisättäisi.

Alkoholin lisääntynyttä käyttöä tulee valvoa nykyistä enemmän. Hallituksen esittämä luvanhaltijoiden omavalvonta ei ole missään nimessä riittävä keino. Tämän vuoksi on osoitettava riittävät voimavarat viranomaisvalvontaan. Tämä on tarpeen paitsi turvallisuuden ylläpitämisen, myös harmaan talouden torjunnan kannalta. Valvonnan toteutumisen kannalta tiedon kulun eri viranomaisten välillä on oltava joustavaa ja hyvin toimivaa.

Lisäksi lakipaketin yhteydessä on tunnistettu, että poliisin toteuttamat viranomaistehtävät järjestyksenvalvonnassa tulevat merkittävästi kasvamaan. Poliisien resurssija on

merkittävästi vähennetty viime vuosien kuluessa. Lisääntyneet järjestyshäiriöt kasvattavat turvattomuutta ja todennäköisiä järjestyshäiriöitä. JHL ei pidä mielekkäänä tällaista suuntausta.

Alkoholijuomien anniskelulupaa myönnettäessä on tärkeää, että anniskelualue on sellainen, että sitä voidaan valvoa tehokkaasti. JHL pitää hyvänä ehdotuksen kirjausta siitä, ettei anniskelualueeksi saa hyväksyä urheilu-, liikunta-, musiikki- tai muun niihin verrattavan tapahtuman yleistä katsomotilaa. On myös perusteltua, että ehdotuksessa 21§:ssä todetaan, milloin anniskelulupaa voidaan rajoittaa tai jättää myöntämättä. Velvollisuus lisätä järjestyksenvalvontaa on hyvä, mutta ei korvaa viranomaisten tekemään valvontaa, kiinniottoja ja poliisin yleistä näkyvyyttä ja vaikuttavuutta turvallisuuden ylläpitämisessä.

Lopuksi

Kevan ja TTK:n kuntaryhmän yhteinen työhyvinvointikysely 2016 osoitti, että terveydenhuollon henkilöstö on jo nyt etenkin henkisesti hyvin kuormittunutta. Kyselyn mukaan noin joka toinen koki, ettei ole riittävästi aikaa tehdä työtään. Samoin puolet kokee, että henkilöstöä ei ole riittävästi. Alkoholihaittojen lisääntyminen tarkoittaa väistämätöntä lisäkuormitusta terveydenhuollolle. Sama kuormitus lisääntyy sosiaalihuollossa.

JHL esittää, että alkoholin saatavuutta ei helpoteta hallituksen esittämällä tavalla.

Helsingissä 16.1.2017

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Päivi Niemi-Laine

puheenjohtaja

Håkan Ekström

toimialajohtaja

Lisätiedot: neuvottelupäällikkö Anne Mironen, anne.mironen@jhl.fi, p. 040 7186 421

erityisasiantuntija Minna Salminen, minna.salminen@jhl.fi, p. 050 445 5350